

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 26 marca 2015 roku

ZSS.422.19.2015.KT

Pan
Cezary Grabarczyk
Minister Sprawiedliwości

zgodnie z przepisem art. 27 ust. 4 Konwencji o prawach dziecka, stanowiącym, że: *Państwa – Strony podejmą wszelkie właściwe kroki dla zapewnienia lożenia na utrzymanie dziecka ze strony rodziców lub innych osób ponoszących odpowiedzialność finansową za dziecko, zarówno na terenie Państwa – Strony, jak i za granicą [...] na Polsce spoczywa obowiązek stworzenia efektywnego systemu ochrony i realizacji prawa dzieci do zabezpieczenia alimentacyjnego.*

Powyższe wskazanie wyrażone zostało również w art. 133 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.), na mocy którego rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba, że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Zgodnie z art. 1081 § 1 *kpc*, wierzyciel kierujący wnioskiem o wszczęcie egzekucji alimentów nie ma obowiązku wskazywać sposobu egzekucji ani majątku dłużnika, z którego egzekucja ma być prowadzona. Przyjmuje się wówczas, że wniosek dotyczy wszystkich dopuszczalnych jej sposobów, za wyjątkiem egzekucji z nieruchomości. Wniosek o wszczęcie egzekucji można zgłosić również do komornika sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wierzyciela. Na podstawie art. 1082 *kpc*, tytułowi egzekucyjnemu zasądzającemu alimenty sąd ma obowiązek nadać klauzulę wykonalności z urzędu, a tytuł wykonawczy doręcza się wierzycielowi z urzędu.

W sprawach, w których zasądzono alimenty, w oparciu o art. 1085 *kpc*, egzekucja może być wszczęta z urzędu na żądanie sądu pierwszej instancji, który sprawę rozpoznał. Komornik, także z urzędu, obowiązany jest na podstawie art. 1086 *kpc* przeprowadzić

25 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Jeżeli środki te okażą się bezskuteczne, organy Policji przeprowadzą na wniosek komornika czynności w celu ustalenia miejsca zamieszkania i miejsca pracy dłużnika. Dochodzenie to powinno być przeprowadzone okresowo w odstępach nie dłuższych niż 6 miesięcy. Jeżeli w wyniku dochodzenia nie zostaną ustalone dochody dłużnika ani jego majątek, komornik składa wniosek do sądu o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku. W razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy komornik z urzędu winien złożyć wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych¹.

Wymienione powyżej rozwiązania prawne powinny służyć szybkiej i skutecznej egzekucji mającej na celu zaspokojenie uprawnionego do alimentów dziecka w sytuacji, gdy rodzic dobrowolnie nie wykonuje ciążącego na nim z mocy prawa obowiązku.

Tymczasem jako Rzecznik Praw Dziecka otrzymuję wiele zgłoszeń dotyczących długiego czasu trwania postępowań egzekucyjnych oraz bardzo niskiej skuteczności egzekucji roszczeń alimentacyjnych.

Powyższe potwierdzają dane Ministerstwa Sprawiedliwości², z których wynika, że spraw egzekucyjnych alimentacyjnych w I półroczu 2014 r. było 628 475. Na liczbę tę składają się: 598 529 – spraw pozostałych z poprzedniego roku oraz 29 946 – nowych spraw. Przez wyegzekwowanie świadczenia załatwiono ostatecznie 4 540 spraw alimentacyjnych, co stanowi jedynie 0,72 % ogólnej liczby spraw.

W sytuacji bezskuteczności egzekucji wsparcie dla osób uprawnionych do alimentów realizowane jest poprzez świadczenie z funduszu alimentacyjnego, regulowane ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 128, z późn. zm.). Wsparcie to nie obejmuje jednak wszystkich osób z uwagi na ograniczenie zawarte w art. 9 ust. 2 ww. ustawy, który stanowi, że świadczenie z funduszu przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 725 zł.

Mając na względzie konieczność ochrony prawa każdego dziecka do godziwych warunków socjalnych, uważam za niezbędne urealnienie funkcjonujących rozwiązań i zwiększenie efektywności prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

¹ postulowana zmiana przepisu art. 1086 § 4 *kpc* zakładająca rezygnację z wpisu do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych dłużników, których zaległości alimentacyjne przekraczają okres 6 miesięcy, była przedmiotem wystąpienia Rzecznika Praw Dziecka do Ministra Sprawiedliwości z 21 października 2014 r., znak: ZSS/500/28/2014/KT.

² Sprawozdanie MS-Kom23 (sprawozdanie z czynności komornika) za I półrocze 2014 r.

W związku z powyższym, na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.), zwracam się do Pana Ministra o dokonanie analizy zgłoszonego problemu i podjęcie działań w celu jego rozwiązania.

z szanowaniem
Marek Piłchucki